

R a a s e p o r i n   t y ö t   v u o n n a   1 9 3 7 .

=====

S e l o s t u s

Raaseporin linnan tutkimis- ja korjaustöistä v. 1937.

Vuotta 1937 varten laaditun työsuunnitelman mukaan jakaantuvat työt kolmeen pääryhmään; a) tutkimis-, b) konservoimis-, c) linnan ympäristön kunnostamistyöt. Varoja oli kaikkiaan myönnetty vuotta varten 100,000 markkaa.

Suoritettut työt:

a) Tutkimustyöt kohdistuivat v. 1937 lähinnä linnan itäisiin esipihoihin, joita on kaksi: pohjoinen ja eteläinen. Molemmat pihat olivat täytemaan - linnan seinistä sortuneitten kivien, tiili murskan ja soran peittämät. Koska oli syytä olettaa, että näitä pihoja kaivettaessa tulisi selvitettyä ympärismuurien puolustusjärjestelmä sekä niillä todennäköisesti sijainneet eri huonetilat ja lisäksi voitaisiin tältä alueelta tehdä tärkeitä löytöjä, ryhdyttiin suureen kaivamistyöhön, minkä tarkoituksena oli pihojen joko osittainen tai täydellinen tyhjentäminen. Näin valtavan kaivaustyön - täytemaata oli pihoissa yhteensä n. 1100 m³ - ottamista ohjelmaan auttoivat huomattavasti kohdassa c) mainitut seikat.

Määrärahojen loppuessa syksyllä olivat molemmat mainitut esipihat suurimmalta osaltaan tyhjennetyt, mutta ympärismuuria lähinnä olevat pihojen osat, jotka tutkimuksen kannalta ovat osoittautuneet tärkeiksi, ovat edelleen täytemaan peitossa johtuen tämä pihatason kaltevuudesta.

Tutkimustyön tuloksista näitten pihojen suhteen on tässä yhteydessä ennen aikaista mennä antamaan täydellistä selostusta, koska kaivamistyötä jatkettaessa saattaa ilmetä vielä lisävalaistusta eri kysymyksiin. Kumminkin lienee paikallaan mainita, että pihat on voitu havaita olevan eri aikakausilta, joiden tarkempaa mää-

rittelemistä osittain helpottavat m.m. tehdyt löydöt - ennenkaikkea kalkkikivinen vaakunakilpi, joka on ollut kiinnitettynä löytöpaikastaan päätellen vanhemman esipihan "toisen" rakennusvaiheen aikana tehdyn komean porttaalin päällä. Eräänä mielenkiintoisena seikkana on pidettävä kaivausten avulla paljastuneita rakennusosia, joista käy ilmi sisääntulo vanhimmalle esipihalle sekä sieltä itse linnaan. Lisäkaivaukset ja tutkimustyöt vahvistanevat yhä enemmän jo nyt saatua käsitystä, että pääsisäänkäynti linnaan on ollut vanhimman itäisen esipihan etelämuurissa olevan portin kautta (eikä suoraan yli entisen vallihaudan tehtyä siltaa pitkin n. s. vankityrmän yli, niinkuin aikaisemmin on oletettu).

Kaivauksia on lisäksi suoritettu linna"saaren" kaakkoiskulmassa, missä löytyi erään neliöpohjaisen n. 5 x 5 m laajuisen rakennuksen perustus, jonka kohdalla olleen rakennuksen tarkoitusta ja käyttöä ei toistaiseksi ole ratkaistu. Rakennuksen eräessä nurkassa on ilmeinen suurikokoisen lieden sija, eikä rakennus ole yhteydessä muihin ulkovarustuksiin, mistä seikoista päätellen voisi ajatella, että kysymyksessä olisi jäännös jostain taloustai pajarakennuksesta, joka syystä tai toisesta olisi - ehkä myöhäisenä aikana - tehty varsinaisten varustusten ulkopuolelle.

b) Konservointitöitä jatkettiin v. 1937 siitä, mihin ne itäisillä ulkomuureilla edellisenä vuonna päättyivät. Muurit olivat ulkovarustuksissa aivan maatuneet ja rappeutuneet, joten ne suurimmalta osalta oli täysin purettava ja uudelleen muurattava. Syyskuussa, jolloin työt Raaseporissa lopetettiin, oli saatu korjatuiksi kaikki linnan itäpuolella olevat esipihojen ympärys- ja välimuurit sisääntuloportteineen y.m.

Muurit on tarkoitettu suojelemaan veden tuhoavaa vaikutusta vastaan tiiviillä saumauksella sekä eristyskerroksella. Tätä tarkoitusta varten pyrittiin muuraus sekä saumaus muurien yläpinnoilla tekemään loivaksi, joten mitään "vesikuppeja" ei syntyisi. Saumaus on ajateltu peitettäväksi yli saumausreunan ulottuvalla erikois-

asfalttikerroksella, mikä vuorostaan katettaisiin sellaisella aineella, joka estää kesällä eristyskerroksen sulamisen ja talvela sen säröilyn. Nämä viat ovat esim. Raaseporin linnan muurien nykyiseen rappeutumiseen eräänä suurena tekijänä. Koska turve- tai maakerroskaan ei täysin pysty suojaamaan eristyskerrosta halkeilemiselta talvella, mikä johtuu suurimmalta osalta siitä, että eristyskerroksen alla oleva laastisaumaus pakkasella halkeilee, tehtiin Raaseporissa tänä vuonna siten, että eristyskerrosta ei vielä siveltykään saumauksen päälle. Laasti on siis yli talven täysin suojattomana, joten siinä keväällä on halkeamia ja säröjä. Tällöin sivellään saumauksen päälle eristyskerros, mikä tunkeutuu syntyneisiin pieniin rakoihin tuketen ne eikä uusia halkeamia suuressa määrin eristyskerroksessa enää seuraavana talvena synny, kun laastikerros on halkeillessaan menettänyt sen pintajännityksen minkä kylmyysasteet sekä laastin kemiallinen muuttuminen sen kuivussa siinä synnyttää. Eristys- ja suojakerros levitetään siis tänä vuonna korjatuille muureille vasta kesällä 1938.

c) Linnan ympäristön kunnostamistyötä jatkettiin huomattavasti. Tämän ryhmän työt liittyvät läheisesti ryhmään a), koska kaivauksilla juuri suurelta osalta parannettiin linnan ympäristön yleisvaikutusta. Niinpä Kärna-tornin eteläpuoleiselta rinteeltä poistettiin n. 100 m³ täyttemaata, mikä huomattavasti tehosti tornin valta-asemaa muuhun rakennusmassaan nähden. Samoin peitettiin vallihaudan pohjoispäästä n. 70 m³, joten vallihaudan muodosta voi saada jo jonkunlaisen käsityksen. Aikaisemmin mainitut pihojen tyhjentämiset ovat tietenkin suurimerkitykselliset juuri linnan ulkonäköäkin silmälläpitäen. Kaivaus- ja maansiirtokustannuksia helpotti se, että lähistöllä suoritettavan tien korjaamisen vuoksi kai- vetun maan veto suoritettiin osaksi tietyömaan laskuun. Kaivetut maamäärät käytettiin valtamaantieltä Raaseporin linnaan johtavan tien laajentamiseen ja korjaamiseen, linnasta kirkolle päin viemän

3

tien kunnostamiseen (n. 350 m) sekä linnan lähelle - sen ympärille tehtyyn kävelytiehen, jota kulkien voi kiertää koko uhkean linnakallion ja täysin havaita puolustusnäkökohdat, joita on pidetty silmällä linnan paikkaa valittaessa.

Lisäksi on puhdistettu linnan ympäristöä rumentavasta ja liian tiheästä pensaskasvullisuudesta sekä perattu linnan kohdalta yhä madaltuvaa jokea. Silta, jonka yli valtamaantieltä tuleva tie linnan alueelle johtaa, on korjattu vahvistamalla sitä ansasrakenteella. Samoin sillan kiviarkkuja on vahvistettu, joten linna-alueelle voidaan nyt päästä täysin lastatuilla kuorma-autoilla, mikä on välttämätöntä korjaustöiden takia.

Löydöt Raaseporin linnassa eivät olleet runsaat. Löydetyt esineet on tuotu Kansallismuseoon tutkittaviksi. Huomattavimmat niistä ovat kalkkikivinen, osittain rikkoutunut vaakunakilpi sekä metalliesineistä verrattain hyvin säilynyt tikari. Luettelot löydöistä tehdään myöhemmin löytöpaikkoja esittävine karttoineen.

Työvoima ja määrärahojen käyttö.

Paikallisena töitten järjestäjänä ja valvojana toimi allekirjoittanut. Työnjohtajana oli rakennusmestari I. Pettersson ja työmiesten lukumäärä vaihteli 7 - 10. Työt aloitettiin toukokuun puolivälissä ja lopetettiin syyskuun viimeisinä päivinä.

Määrärahat käytettiin suunnilleen seuraavasti:

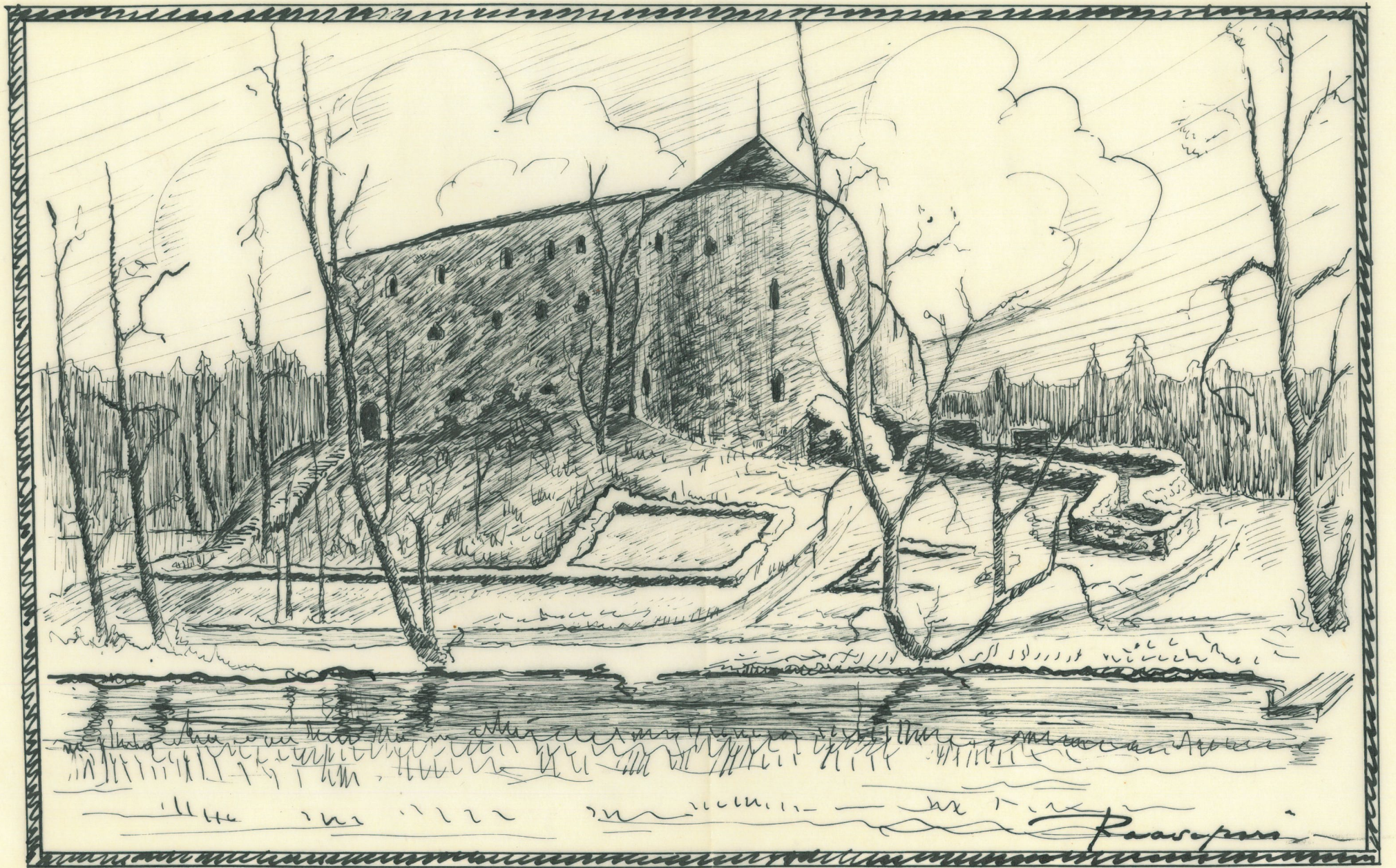
Työn johto ja valvonta lähes	30,000:-
x) Työvälineet ja aineet noin	23,000:-
Työmiesten palkkaus "	43,000:-
Sillan korjaus	2,000:-
Muut menot (rahdit, matkat y.m.)	<u>2,000:-</u>
	Smk. 100,000:-

x) Rakennuskoneita hankittiin, kuten vintturi sekä laastinsekoitus-kone. Lisäksi tilattiin tiilejä, joista suurin osa kumminkin käytetään vasta v. 1938.

Helsingissä 26. 11. -37.

Toivo Anttila

Paasipuu